

PROPRIETAR-DIRECTOR

Dr. AUGUSTIN POPA

Redacția și administrația:
BLAJ, JUD. TÂRNAVA MICĂ

INSERATE:

conform regulamen. de aplicare a tarifului comercial, categoria V.

Unirea

REDACTOR

Prof. DUMITRU NEDA

Foaie înscrisă în Registrul de publicații al Trib. Târnava-Mică sub Nr. 2-1938.

ABONAMENTE

Pe un an . . . 200 Lei

Pe 6 luni . . . 100 Lei

Pentru străinătate 400 Lei

Foaie bisericească — Apare în fiecare Sâmbătă

Intru mulți ani, Stăpâne!

(+) Nu putem decât să ne bucurăm din tot sufletul, și să mulțumim Părintelui ceresc, când vedem că ține „în pace, întreg, sănătos, întru zile îndelungate“ pe câte unul dintre cei aleși ca „drept îndreptând cuvântul adevărului“ să fie spre ridicarea, mângărirea și întărirea turmelor binecredincioase. Cum știm, răzămăți pe atâtea dovezi, că e cazul cu PREASF. IOAN al Lugojului, vlăstar în vinele căruia curge și sânge de-al lui Teofil, vlădicul sfintei uniri dela Bălgăradul anului 1697.

Sunt așa de rele vremile prin cari trecem, și Preasf. Ioan e omul care le știe face față și le știe îmbuna, ca unul care a întâmpinat destule greutăți și vișore în viață și le-a biruit pe toate, cu ajutorul Celui de sus, în care și-a pus în toată vremea nădejdea mai pe sus de toate, fără să fie fost dat de rușine vreodată. Suntem siguri că dacă Preasf. Sa și-ar scrie cândva viața, cu amănunte cunoscute numai celui ce însuși le-a trăit, aceasta ar fi o strălucită și convingătoare apologie a încrederii în Pronia dumnezeiască.

Schițăm fugar cursul vieții Preasf. Sale: Se naște în Teiuș (12. II. 1880). Buchile le învață în satul nașterii sale. Liceul îl face la Blaj. Teologia o măntue la universitatea din Budapesta. Doctoratul în teologie îl ia la Viena, după ce se hirotonise celibe cu trei ani mai înainte. Apoi îndeplinește pe rând slujbele de: subprefect la internatul „Vancean“ de băieți din Blaj; notar consistorial mitropolitan; paroh, apoi protopop la București; canonic bobian; rector al Academiei „Sfânta Treime“ din Blaj; deputat al circumscripției Blaj (în anii 1922-1926); membru, vreme de șase ani, la Roma, în Comisia pentru Codificarea Dreptului Oriental, iar din 1937 episcop al Lugojului. În tot acest răstimp al atâtor îndatoriri, păr. Bălan a ostenit și cu peana, scriind studii, mult cântărite, la „Revista Catholică“ din București și „Cultura Creștină“ din Blaj, precum și articole de ziar la „Unirea“, „Unirea Poporului“ ș. a. Are și o seamă de lucrări valoroase scoase în volum, în limbile: română, latină, franceză. „Sionul Românesc“ aduce mereu roduri scriitoricești de ale Preasf. Sale.

Duminea trecută, din prilejul împlinirii alor șasezeci de ani de viață, înaltul ierarh lugojan a fost sărbătorit de clerul eparhial, care i-a făcut cadou un „Ford“ de toată frumusețea (ceeace pentru Preasf. Sa e un nou îndemn la oboseala vizitelor pastorale inopinate) și de toată lumea de bine din apropiere și din depărtări. Blajul i-a adus omagiile sale prin Ven. Capitlu (reprezentat de Rvs. N. Popp) și presa locală (Rvs. Iuliu Maior). — Ne asociem și noi urărilor de bine rostite la Lugoj și-i dorim Preasf. Ioan: Ani mulți și mult dar dela Dumnezeu! — Căci secerișul e bogat.

Vrem disciplină strictă

Ceva în legătură cu anumite slăbiciuni mult păgubitoare

de Pr. Leonte Opriș, profesor

Unora, poate, li-se va părea ciudat acest cuvânt spus la acest loc. Nici nu-l de mirat! Doar nici o instituție nu-i merită să intru-chipeze mai mult tot ce înseamnă armonie, ordine, supunere și ascultare, decât tocmai Biserica. Și cu toate acestea și'n manifestările exterioare pe domeniul spiritual sunt destul de dese cazurile cari frizează anarhia și cari denotă o stare de lucruri ce trebuie sanată în radice, ca să nu ducă la mai rău. Principiile obștești are aici valoarea sa de neprețuit.

Incepând cu atenție, ce trebuie să o dăm serviciilor divine, în ce privește timpul și modul, în care le săvârșim și până la administrarea corectă a averii bisericești, precum și contactul dintre fețele bisericești, toate acestea lasă mult, foarte mult de dorit.

Scrișul de față nu intenționează nici muștrări, nici incriminări și cu atât mai puțin glasul unei Casandre, ci e mai mult un memento, de-a ne reculege cu un ceas mai de vreme spre a nu pierde ca niște păcătoși, terenul de sub picioare.

Imprejurările speciale de azi impun o strângere a rândurilor, o elevare sufletească spre a consolida viața creștină conform Evangheliei. Altfel, libertatea rău înțeleasă, ce se pretinde și'n materie de morală și credință, va îndemna pe mulți să trăiască într'o opatie condamnabilă și soră cu indiferentismul, raționalismul etc.

S'a accentuat în atâtea rânduri uniformitatea serviciilor divine, mai ales a sf. Liturghii. S'a tipărit în scopul acesta un Liturgier pentru întreaga Provincie bisericească. Totuși, câte abateri dela text, câte gesturi și mișcări variate nu se observă la sf. Liturgie, înșărat și Mănecat, în singuraticile biserică și la diferiți preoți? Aproape fiecare se socotește îndreptățit a adăuga ceva dela sine, ca de pildă cetirea unei molitve, a unor rugăcuni proprii pentru bolnavi sau morți pomeniri chilometrice, silabizate ori cântate, vestirea anumitor lucruri ce se anunță credincioșilor etc.

Adevărat, că Dumnezeu nu ne condamnă, dacă ne vom ști ruga cât mai stăruitor și mai din adâncul sufletului și deci, s'ar părea, că acestea surplusuri de cuvinte sau adăugiri personale contribuie la mângărirea sufletelor obidite și credincioase! Da, când acesta e cazul. Înșă nici decum amplificarea cutărei fraze ori ceremonii să n'aibă dedesupturi lucrative sau mării deșarte, ci să fie un semn, că anumite suflete se doresc transplantate în regiuni cât mai curate și mai elevate¹⁾. (Vezi n. r. la urmă).

În concret înseamnă, că unii preoți se mulțumesc la sf. Liturgie numai cu stiharul,

fără referență, ceea ce nu-i satisface pe toți credincioșii. A'ții folosesc cădelnița numai de mărturie. Vina cade natural pe crânic, dacă nu cumva și preotul se mulțumește s'arete numai de formă cădelnița. Poziția trupului, a brațelor, răzământul de masa altarului, facerea toaletelor, în deosebi a părului, înaintea sf. altar nu cadrează nici decât cu măreția actului, ce îndeplănim. Și, cât de mult scârțează din masivitatea și chiar fastul serviciului divin umblarea fără rost și cam deasă prin altar, sau uneori și prin biserică!

Alteori pe lângă cununa anului și-a credincioșilor zilei, se mai pomenesc, oficial și'n mod regulat. Horia, Iancu și alți eroi consacrați ori neconsacrați, al căror pomenic ține lumea în genunchi aproape 10-15 minute mai ales, când îi caută prin cele hărți împrăștiate.

Deasemenea pomenirea morților prin adăugiri de rugăcuni proprii și ecienți adunate din alte cărți lungeste și ea serviciul, de cele mai multe ori cu alte peste 10 minute.

Dacă mai punem și cântarea rugăcunii „Tatăl Nostru“ cuminecarea credincioșilor cu prea multe formalități de prisos abia vom termina Liturgia într'o oră și jumătate. În cazul acesta lumea fiind oboseală se strecoară pe încetul din biserică, și noi suntem siliți să omitem predica, ceea ce e singurul mijloc de-a reinprospeta învățăturile creștine, fără a căror cunoaștere și adâncire nu există viața creștină adevărată. De aceea și comunicările dela sfârșitul sf. Liturghii ar trebui făcute în așa fel, să nu se repețiască spunerea unor lucruri ce suntem obligați a le face în mod regulat, ca vecernia, paraclisul lunar anunțat în ziua sau Dumineca precedentă etc. Dintre cele cari obvin mai rar, le amintim numai pe cele mai însemnate. Nu-i bine să facem din biserică loc de tafasuri, sau b.rou de informații, cetind la circulațiile diverselor societăți fără a lăsa e virgulă măcar afară. Altfel se împrăștie toată atmosfera aceea sfântă, ce trebuie să pianeze dela început și până la sfârșit în lăcașul Domnului.

Și-acum nu strică să amintim ceva și de modul, în care înțeleg unii frași preoți să se recompenseze din averea bisericii pentru serviciile prestate. De aici se nasc o mulțime de neînțelegeri între credincioși și păstorul sufletesc! În privința aceasta mai bine e să lășăm să treacă dela noi câte ceva, decât să mănăm apă pe moara pocăliților și-a atelilor. Dumnezeu nu ne va lăsa nicidecum de pagubă.

Ceea ce-i mai dureros e însă disarmonia ce dăruiește în multe părți între fețele bisericești, mai ales când unele sunt și organe de

conducere. Ce mult ar crește vaza preoților, când toți s'ar întrece în a fi prevenitori, afabili, respectuoși în vorbe cași în purtare, unii față de alții, fără ambiții deșarte, decât aceea de-a servi lui Dumnezeu cu toată căldura și dragostea sufletului preoțesc! Iar o atașare sinceră, nefățarnă, binevoitoare și desinteresată față de conducătorii numiți impune credincioșilor, ba chiar și străinilor, atâta respect față de tagma preoțască, încât cuvântul bisericii ar fi ascultat până la demnitarul lumescii cel mai înalți în orice chestiuni.

Din contră, o critică continuă și fără rost, înșepături și priviri piezișe între frați, scârțează mult vaza tuturor. Câte nu vorbesc până și cel mai simplu, de leșiri pătimate ori ciocniri vehemente între preoți și mai marii lor, pe motive neînțelese și cu urmări din cele mai dezastruoase?!

Toate acestea cumpănindu-le, să ne oprim în drumul ce duce spre anarhie. Ne trebuie o disciplină de fier, și încă multă! Doar nu-l nimic mai sfânt, mai nobil, înălțător și folositor, decât urmarea cu stricteță, acurateță și chiar scrupulozitate, în respectarea rândurilor bisericești!

*) Toate cărțile rituale, și mai ales Liturghierul și Moltveinicul, sunt cărți oficiale ale Bisericii și nimenia, sub nici un titlu, nu poate nici împuțina, nici amplifica, nici rosti „interpretând” textul oficial fără a se face vinovat de impietate față de Sf. Biserică. (N. R.)

Spre Cetatea Eternă. Miercuri, 14 Februarie c., cu acceleratul de 8^o25, I. P. S. Sa Mitropolitul Al. Nicolescu a plecat spre Cluj și de acolo, în tovărășia P. S. S. Episcopului Hossu, la Oradea, unde li-se atașează P. S. S. Episcopul Frențiu, pentruca toți împreună să plece mai departe spre Cetatea Eternă, să prezinte omagiile Bisericii noastre actualului Suveran Pontifice Pius XII.

Atât plecarea din Blaj, cât și trecerea prin gara Clujului, au fost un bun prilej de manifestare a atașamentului clerului gremial și a intelectualilor noștri, cari au prins de vestea acestei plecări, față de I. P. S. Sa Mitropolitul nostru.

La Blaj, membrii Veneratului Capitu și ai dicasteriilor gremiale, profesorimea noastră, Corul teologilor din Seminar etc., au ținut să salute și să dorească drum bun și revedere fericită iubitelui lor Arhiereu.

La sosirea în gara Cluj, I. P. S. Sa Mitropolitul, însoțit până acolo de Il. Sa Păr. Vicar Macaveiu a fost întâmpinat de P. S. Episcopul Iuliu Hossu, de clerul gremial, de studenții în Teologie, reprezentanții reuniunilor religioase din Cluj, ai Agrului, curatorului și un numeros public.

Corul clericilor a cântat pe „Arhiereul nostru”. D. Al. Borza, în numele comitetului central al Agrului, a dorit drum bun arhierilor, și i-a rugat să arate S. S. Pius XII omagiile credincioșilor români uniți.

I. P. S. S. Mitropolitul a răspuns mulțumind și indemnând pe toți la rugăciune pentru ajutorul de sus, pentru binele neamului și al bisericii.

Însoțit de P. S. S. Episcopul Hossu, I. P. S. Sa Mitropolitul și-a continuat apoi drumul spre Oradea, de unde, Joi urmau să plece peste Jugoslavia spre Roma.

Vorbă deschisă și cuminte

— Un preot român ortodox pentru unirea cu Roma —

Ortodoxie română — har Domnului — nu înseamnă numai decât prejudeții și ură păgână împotriva Romei papale și a crezului roman. Printre bisericaniștii noștri neusit se află unii chiar foarte înțeleghători și respectuoși față de Biserica Romei, față de dogmele și spiritul ei apostolic, și cu dor dorec să vină vremea când și neamul nostru să fie, în întregimea lui, în legăturile iubirii voite de Hristos cu urmașul Său pe pământ. Unul dintre aceștia e și păr. V. Popa-Nicoară din Slobozia (Botoșani) care are curajul preoțesc (într'o lume pătimășă și trivolă ca cea de azi, de fapt trebuie curaj apostolic pentru a spune limpede și categoric așa ceva); zicem: are curajul preoțesc, de a mărturisii, deschis și pe față, o convingere superioară privitor la unirea Bisericilor, cum e convingerea cuprinsă în articolul: „Gânduri despre viitorul apropiat: unirea Bisericilor creștine” (vezi „Curentul” 15. II. 1940) și căreia li face și „Unirea” loc în ceea ce urmează:

Tensiunea sufletească uriașă, la care supusă omenirea la ora actuală; temperatura înaltă și cadența funestă în care evoluează clipele pe care le trăim, în mod natural ne împing să credem că undeva, în straturile telurice invizibile, germinează noi forme ale creației vieții de mâine.

Și optimismul natural pe care îl avem, și o dată autorizația a enunța și judecați de valoare asupra viitoarelor forme ale coabitării umane pe această tragică planetă. Credem anume, că aceste forme vor fi și vor însemna un pas departe în durerosul efort al apropiării în vizor și popoarelor.

Poate că durerea care se pregătește omenirii va fi singurul mijloc pentru a se lepăda de multe prejudecăți, de mulți idei mintali, de multe rutine, de multe forme de gândire și de simțire care, la o analiză obiectivă se vădesc deadreptul idioate.

După pârjolul de mâine omenirea va capitaliza la activul ei o sumă de experiențe decisive, care-i va înlesni înțelegerea unor lucruri fără de care nu se poate trăi. Omenirea de mâine va înțelege că omul, fie că, prin evoluție rămasă în stare de enigmă până azi descinde dintr'o blagoslovită pereche de mamă și tată; fie că are o origine mult mai nobilă; fie că e dintr'o rasă galbenă sau mai albă; fie că e dintr'un popor copleșit de un glorios trecut istoric; fie că e dintr'un popor anonim, ce a vegetat pe undă scurtă în decursul veacurilor are o sursă comună, un destin unitar, un sfârșit egal. Omenirea va descoperi că oamenii sunt frați și că au un singur Tată și un singur Salvator. Oamenii se vor întoarce la pietate, la dragoste, la credință, și un nou vânt va blăni care s'ar putea numi umanitarism dar care nu va avea nimic indecomun cu *umanitarismul genevez care, în definitiv, n'a făcut altă ce decât să-și aducă aminte că revoluția franceză a proclamat drepturile omului și că e cazul să proclame și el drepturile popoarelor.*

Dreptul acesta al popoarelor s'a proclamat și s'a organizat însă în același spirit pământesc științific, pozitiv, iluminist, exterior și materialist de imensa realitate de dincolo de posibilitățile cântarului și ale metrului. *Orl umanitarismul*

Foia „Unirii”

Schisma kerulariană (1054)

— Notă istorice. —

2. de Pr. Dr. Ioan Stanciu

8. *Edictul sinodal al lui Kerulariu.* Îndată ce au ieșit legații papali din Constantinopol, Kerulariu a revoltat poporul în contra împăratului Constantin, care de frică să nu-și piardă tronul, a scris lui Kerulariu o scrisoare în care li spunea să ardă actul de excomunicare și i-a spus că a pedepsit pe tovarășii legaților papali, pe ginerele și fiul său, punându-i în temniță. După ce Kerulariu a primit această epistolă a împăratului, a adunat în 20 Iulie 1054 un sinod de mitropoliți și episcopi în fața legaților împăratului și a excomunicat biserica Romei (v. Edictul Sinodal în P. G. 120, 735-748). Același Edict Sinodal (în care acuza pe Romani de raderă bărbii și de Filiologie) l-a cetit în fața poporului în 24 Iulie 1054.

9. *Schisma.* Prin excomunicarea împrumutată a lui Kerulariu din partea legaților papali și a bisericii Romei (1) din partea lui Kerulariu, s'a desvârșit schisma între Constantinopol și Roma *Causa e Kerulariu, care a declarat războiul Romei, care a cerut pace și care a refuzat pacea, refuzând să vorbească cu legații papali.*

10. *Kerulariu trage în schismă și pe cei-*

lalți patriarhi orientali. Îndată apoi după edictul sinodal, Kerulariu s'a simțit să tragă în schismă și pe ceilalți patriarhi. Lui Petru III al Antiochiei a scris de două ori (v. P. C. 120, 788-796 și 816-820). Petru a încercat să lădrească de pe calea apucată (v. P. G. 120, 796-816) dar n'a reușit. Kerulariu a scris și patriarhului de Alexandria și patriarhului de Ierusalim, și scrisoriile către ei le-a încredințat lui Petru III al Antiochiei ca să le predea. Un exemplar al Edictului Sinodal l-a trimis și mitropolitului Hilarion al Rusiei (1051-1068).

11. *Ignoranța lui Kerulariu.* Kerulariu în epistola sa către Petru al Antiochiei (v. P. G. 120, col. 788) scrie că Papa Romei, dela Conciliul al șaselea încoace, ținut sub Papa Vigiliu (sic!) s'a rupt de biserica bizantină și de atunci numele lui a fost scos afară din dipticele bisericii bizantine. Petru al Antiochiei în epistola sa către Kerulariu (v. P. G. 120, 796-816) li arată ignoranța: „Este încă în sacrele epistole ale Științei tale, căci a ajuns la urechile tale o anumită veste, că noi am comemorat în sacrele diptice pe Papa și că la fel fac și ceilalți preasfinși patriarhi și că nu ar trebui să fim noi în așa ignoranță, eu mai ales mai mult decât ceilalți, trebuind să știm că dela al șaselea sfânt sinod ecumenic până în timpurile noastre (ca să folosesc cuvintele tale) ar fi fost scoasă din dipticele sacre comemorarea Papii, pentru motivul că Papa Vigiliu din acel timp nu a venit la sinod, nici a condamnat scrierile lui Teo-

doret în contra dreptei credințe și a celor douăsprezece capitole ale sfântului Ciril. Și din acel timp încoace Papa a fost separat de sfânta noastră Biserică. Acesta deci cuprinzând veritabilele tale scrisori, eu sunt, nu știu cum cuprins de rușine (crede-mă), mai ales pentru iubirea ta, cu atât mai mult dacă în modul cum mi-ai scris mie ai scris și celorlalți preasfinși patriarhi, așa că fără o diligentă cercetare fără o exactă cunoștință a acelor, împins de un sgomot deșert, ai adus înainte ca și cum ai fi fost făcute cele ce nu s'au făcut... Căci ce însă în mod rău se zice de Vigiliu și că putea tu singur să judeci la câtă rușine ajungi. *Vigiliu a trăit de sigur în timpul sinodului cincilea, nu în al VI-lea... așa că între un sinod și altul a trecut o sută șasezeci de ani...* În timpul sfântului sinod al șaselea a fost Papa Agaton, un barbat foarte venerabil și erudit în cele sacre. Chiar și tu ai putea ceti actele sinodului al șaselea, cari obiceiul a se ceti la Dumineca după înălțarea sfintei Cruci. Pentru că vei afla acolo pe numitul Papă Agaton onorat cu multe laude. Și în aceasta eu, cu mulți alți demnitari ai Bisericii, sunt în adevăr mult credincios că în timpul patriarhului Kir Ioan de fericită memorie, Pontificele Roman numit și el Ioan, era în dipticele sacre. Și când el am venit la Constantinopol acum patruzeci de ani, în timpul de fericită pomenire Patriarhului Sergiu, aflai pe numitul Papă comemorat la liturgie cu ceilalți Patriarhi. Cu

de mâine va fi altfel. — Europa de mâine va avea, la baza noilor sale forme, credința creștină. Va fi nevoită să-și însușească preceptele sociale și statale ale creștinismului, dacă va voi să-și găsească liniștea pe care a pierdut-o de mai bine de 400 de ani.

Și atunci, când va veni ceasul iluminării, atunci se va pune în mod imediat problema unirii celor două biserici. Iar ceasul acela poate fi mai apropiat de cât credem.

Da, frații mei slujitori la altarele Domnului! Va trebui să ne unim cu catolicii. Va trebui să fim una cu frații dela Roma. Cum se va face aceasta? În ce fel? Nu știm. Dar va trebui să ne unim. Mi-o spune toată făptura mea de preot, mi-o spune inima mi-o spune conștiința, mi-o spune logica! Altcum existența noastră, ca și a lor, e absurdă.

Deci trebuie să ne pregătim pentru ziua acela mare. Să ne desmorțim, să ne lepădăm de anumite jădeți fabricate în serie cu șabloani, să ne vindecăm de metoda condamnării apriorice, să ne apropiem de frații noștri din vest cu dragoste, cu înțelegere și mai cu seamă cu încredere. Să le cercetăm viața, să le iscodim revistele, să le studiem trecutul, să le cetim cărțile, să le urmăm ideile și faptele; într'un cuvânt, să menținem în inima noastră aprinsă candela acelui sentiment de harică ecumenicitate.

Știu care e pied ca în această apropiere săfletească: presupusul orgoliu al romano-catolicilor, și mai cu seamă orgoliul și patma dominării încarnată în șeful suprem al catolicismului, papa!

Frații mei, eu n'am găsit această mândrie la catolici. Dar în cazul când această mândrie ar exista totuși, e bine să ne aducem aminte de cuvintele acelui extraordinar analist și chirurg al sufletului, care e La Rochefoucauld și care spune: „*Si nous n'avions point d'orgueil, nous ne nous plaindrions pas de celui des autres*“ (= Dacă noi n'am avea pic de orgoliu, nu ne-am plânge de acela al altora).

Prin urmare la o parte cu semeția. În măsura în care vom fi mai smeriți, mai modești, mai gata de a ne jertfi pe altarul unirii și al înfrățirii, în același măsură vom dovedi că noi suntem mai aproape de Domnul decât ei.

Investimântați în smerenle, să simțiți zi și noapte în inima noastră, ca o rană dureroasă, scizunea celor două biserici. Și înainte de a se vindeca această rană în exterior, în fapt, „în concreto“, să căutăm să vindecăm această rană în interior, în inima noastră. Atunci, când vom privi pe catolic ca pe un frate al nostru, ora cea sfântă va fi aproape.

Iar încercând zi de zi să ajungem la această stare sufletească, contribuim la clarificarea zărilor de mâine și schișăm primele începuturi ale viitoarelor așezări.

Preot V. Popa-Nicoară
Slobozia-Botoșani

Păcătoșenie vrednică de toată osânda. În fiecare an, în comuna Ocland (jud. Odorheiu) se fac mari serbări ale „Astrei“, sub conducerea iscusitului și harnicului prim-pretor Dr. Macedon Cionca, care neîncetat lucrează pentru readucerea la matcă a românilor cari și-au pierdut limba și religia lor strămoșească.

În anul acesta serbarea „Astrei“ a avut loc Duminică în 11 Februarie, în cadre strălucite. Vedeai în acea zi de praznic români și românce îmbrăcați în port național și auziai totodată și fanfarele Șoimilor, intonând „Deșteaptă-te Române“. Parcă te găseai în alte sfere, și ți-se umpleau ochii cu lacrimi când te gândeai ce au fost ei nu de mult; în ce întunec au trăit, și ce sunt acum.

Cu ocazia serbărilor „Astrei“ s'a fixat și depunerea jurământului gărzii naționale din plasa Ocland. În Ocland este parohie română unită. Prin urmare preotul local trebuia să facă sfeștania și să ia jurământul. Dar nu s'a procedat așa. A venit Prea Cucernicia Sa Sebastian Rusan, protoereul ortodox din Odorheiu, care nu se poate să nu știe că unde este o parohie greco-catolică, dânsul n'are la ce să se amestece.

Cu toate acestea a venit, cu forța și, fără nici o rușine, a luat jurământul gărzii naționale. Notez, de altfel, că acesta nu este primul caz, căci acest Prea Cucernic se amestecă aproape în toate parohiile unite și

în treburile lor fără de alt drept decât acela care i-l dă „dominanța“ în interpretarea nero-mână și necreștină a dânsului.

Dau în vileag această știre nu pentru alta, ci ca să se vadă de câtă înțelegere românească dă dovadă chiar în Secuime, și chiar acum, cineva care-i proprietar de barbă, de anterior și de ceva patalamale ce-i dau dreptul de a sluji la altar pravoslavnic. — Deocamdată, la gazetă, atât. (Pr. Ovidiu Pop).

Fier vechiu. Fierele vechi sunt cu totul altceva decât vede închipuirea copilărească în ele: sunt destinate mai mult pentru a strica jucăriile, decât pentru a servi ca atare.

Timpurile copilăriei au trecut. Deunăzi scria în *Monitorul Oficial*, că toate cantitățile de fier vechiu vor trebui puse la dispoziția Ministerului Inzestrării Armatei. Caravana romantică a micilor căruțe, trase de câte un cal care nu putuse să crească mai mult decât un câine, nu va mai străbate străzile sfășiate de melancolii crepusculare și de comerțul de iaurt. Din toate schimbările acestea, și din altele ca ele, omul simte că timpurile sunt tulburi, și că pacea s'a isprăvit, chiar dacă războiul nu a izbucnit pretutindeni.

Dar nu este loc de nici o șovăire. *Apelul țării pentru strângerea fierului vechiu*, care zace neîntrebuințat, răspunde unei nevoi naționale, pe care inima fiecăruia dintre noi o resimte. *Trebuie adunat și dăruit*, sub orice formă s'ar afla, *acest fier vechiu*, cu conștiința că el va apăra de moarte mii de trupuri tinere. Indemnul să nu obosească. Nimeni să nu creadă că a spus destul asupra acestui subiect, care este dintre cele mai serioase cu putință, în momentele prin care trecem. Nimeni să nu creadă că mici cantități sunt neglijabile și că puținul său bine posibil, este fără importanță. Să se gândească fiecare mai bine, și să-și spună că *două kilograme de fier însemnează o țevă de pușcă*.

În fața unui apel atât de clar, ca acela lansat de Ministerul Inzestrării Armatei, nu avem voie să subestimăm nimic. Totul poate

fi făcută comemorarea sa a fost apoi scoasă afară și pentru care motiv, eu nu știu. Însă în acest caz faptul e așa și nu altfel. Asupra comemorării Papii, eu doresc ca tu să faci cercetări mai diligente“.

12. *Sfârșitul lui Mihail Kerulariu.* Istoricii Ioan Scylitzes *Cyropalates* din sec. XI (care continuă pe Cedren) în „Historia“ sa despre împăratul Isaac Comnenul (1057-1059) și Mihail Kerulariu patriarhul, la anu 6567 adică 1058 scrie: „Isac patriarhal încrezut în bunăvoința nepuizabilă a împăratului, s'a ridicat în contra lui folosindu-se nu numai de cereri și de insistențe, ca și cum dr. fi avut lipsă de ceva și pentru cineva, ci adeseori neîndeplinindu-se dorința lui pentru cererile dese și urâte, folosea amenințări și muștrări absurde și dacă nu-l asculta, îl amenința cu pierderea imperiului, zicându-i această expresie vulgară și josnică: „Eu te-am zidit captorule, eu te voiu strica“. Și a ajuns să încalțe încălțăminte colorate purpurii, zicând că acesta este un obicei al preoției vechi și că de acestea trebuie să se folosească și arhiepiscopul nou; că între preoție și împărăție nu este nici o diferență, sau cel puțin foarte mică și că între lucrurile cele mai de cinste trebuie să se facă cea mai mult preoția. Auzindu-l împăratul sâșâind acestea, s'a gândit să sfârșească cu el, și să nu-l mai rabde. De aceea, când a sosit ziua sărbătorii arhanghelilor, patriarhul a ieșit în suburbii, ca acolo să îndeplinească bine și cu rit solemn cele ce erau împreunate cu

sărbătoșrea. Iar împăratul folosindu-se de ocazia dată, îngrijindu-se să nu fie tumult sau turburare, a trimis o ceată de soldați, cari în limba comună se numeau Baranghii, cari luându-l cu necinste de pe tron și punându-l pe un catir, până la țărnuț care se zice în Blacherne împingându-l l-au dus și pe el și pe verii lui acolo în o barcă punându-l, la Proconez să-l expoze se îngrijesc să-ducă. El (adecă împăratul) vorbind cu unii mitropoliți că el trebuie să abdice, prin cei mai distinși și aleși între ei îi face cunoscut, pe calea lor, să depună arhiepiscopatul, mai înainte de ce l-ar pierde cu rușine, expunându-se și publicându-se cele ce erau decretate contra lui în sinod și în conciliu. Însă pe când lor li-s'a părut că nu este cineva care să-l poată convinge și umili, întrucât din partea lui nu era speranță să depună preoția, la cece împăratul cugeta neîncetat, într'aceea patriarhul schimbă în mod liniștit viața cu moartea“.

Iar *Mihail Glykas* sec. XIII, în „Anale“ la anul 6567 adică 1058 scrie: „Pe patriarhul împreună cu aceia cari li avusesse tovarăși de conspirație îl cinstea foarte mult. Însă încetul cu încetul a început să fie mai cruțător și a tălat veniturile superflui ale bisericilor, destinate deprinderilor religioase, lăsând numai acelea cari erau suficiente trebuințelor acelor oameni; prin care fapt îi învăța că trebuie să ducă viața săracă, nu îmbelșugată în plăceri. De altfel patriarhul foarte confident și îndrăzneț față de

împărat, uneori îi avea favorabil și b. nevoite față de osrecari cerințe, uneori mai grele și mai grave. De aceea îi supunea la dureri mari și la amenințări violente, zicând aceste vorbe aruncate în popor: „Eu te-am construit captorule, eu te voiu strica.“ Și a luat hotărârea de a purta încălțăminte colorată de culoare purpurie, zicând că așa erau obiceiurile practice pontificii vechi și astfel confirma că așa trebuie să poarte de drept și el ca pontifice al preoției noi, căci voia omul după aceea să zică că nu este nici o deosebire între împărăție și preoție. Acestea când le-a cunoscut împăratul, hotărând din acel moment să sfârșească cu el decât să-l mai rabde, îl trimite pe K. în exiliu; și pe când proiecta mai departe să-l depună de pe scaunul său, patriarhul a murit“.

Deci cauza într'adevăr efectivă a schismei din 1054, a fost acel Mihail Kerulariu „om turbulent și disprețuitor de legi“ cum îl caracterizează *Efremiu* din sec. XIV în „Despre patriarhii Constantinopolitani“ n. 1085; conspirator și numai de sine îmbrăcat cu hana calugăriei și comunal, cum am văzut la Cedren; ignorant în cele bisericesti cum am văzut în epistola lui Kerulariu și a lui Petru III al Antiohiei; mândru, închipuit și violent în cele politice, cum am văzut la Scylitzes și Glykas.

Deci altădată și omonimul sibiian să scrie, bazat pe documente lăsând imaginația scriitorilor de romane.

folosi, dacă este oferit la timp, și cu încredere. Este totdeauna foarte plăcut să poți dăruia ceva de folos. Oricât de curios s'ar părea: numai căldura inimii mai poate face astăzi minuni. Numai entuziasmul și încrederea în noi înșine.

Oferiți țării fierul vechiu. Fiecare trebuie să aibă, în ograda lui ceva de dat... Preoții să nu pregete a stărui de enoriașii lor, cu orice ocazie binevenită, să facă destul dorinței ministerului Inzestrării Armatei. Apărarea Țării e datorință sfântă, și nu-i îngăduit să se piardă nici o posibilitate, oricât de umilă și neînsemnată în sine, pentru a ne împlini această datorință.

Știri mărunte

Personale. Ven. Ordinariat al Maramureșului a făcut mai nou următoarele schimbări în sânul clerului eparhial: A distins de protopop onorar pe p. *Valeriu Moș* din Culcea; a primit în legăturile eparhiei pe p. *Gh. Strimbu*, fost paroh-protop. on. la Purcareț (dieceza Clujului) și l-a rânduit, în aceeași calitate, la Lechința; a numit paroh la Mediașul-Aurit și șef al distr. Seini pe p. *Ioan Medanu*, paroh-protopop la Copalnic-Mănăstur, iar pe p. *Alex. Sabău* din Ocna-Șugatag l-a trecut la Homorodul de mijloc. — Același Ordinariat a trecut în deficiență pe p. *Mihal Pop* paroh, protopop și arhidiacon on. în Cușeu și pe p. *Vasile Imutzky*, paroh și protopop on. în Halmeu.

Pomenirea Țării Plus XI. În 10 Februarie c. s'a împlinit un an dela trecerea providențialului Pontifice Roman *Plus XI*, neasemnitul prieten al Românilor, în lumea dreptilor. În această zi aniversară s'a slujit, în adâncă reculegere, o sfântă liturgie de „*requiem*” în Capela Papală funebă din *Basilica Vaticană*. La această sfântă slujbă, pontificată de Em. Sa Card. Nasalli-Rocca, înafară de patriarhii, arhiepiscopii și episcopii aflători în Roma, au asistat și douăzeci de Cardinali, în frunte cu Sf. Părinte *Pius XII*, care a împărțit, de încheiere, binecuvântarea sa apostolică mulțimei prezente în rândurile căreia erau și Principele Ferdinand de Borbone; Ducele de Calabria cu Ducesa; Principele Gabriel de Borbone cu Prințesa; Principele Chigi Albani, ș. a. Intregă presa catolică, și chiar și necatolică, din lumea întreagă, are rânduri omagiale pentru cel ce a fost al 261-lea urmaș al vârhovnicului Petre

Misiuni populare. În vecinătatea Blajului, la *Cenade*, au avut loc sfinte misiuni populare în zilele de 4—11 Febr. c., Vestitor al cuvântului mântuirii a fost p. *Dr. Iosif Bal*, ieromonah basilian dela Obreja. Rodele acestor deprinderi sufletești au fost foarte bogate: 450 apropieri de SS. Taine și 8 treceri la Sf. Unire, iar opt perechi de concubinari s'au canonat bisericește. La ascultarea spovedaniilor au dat ajutor p. Hârșianu, preot pensionar și p. A. Teodorescu, preotul local. — Lăudat să fie Domnul pentru toate!

Vestitorii dreptei credințe în Finlanda. Ultima statistică, privitor la personalul misionar catolic în Finlanda arată (după datele publicate de *Osservatore Romano*, (8. I. 1940)) că în această țărișoară atât de greu încercată activează, de prezent, înafară de Vicarul Apostolic, încă 12 preoți. Dintre aceștia 4 sunt preoți de mir (2 finlandezi și 2 Olandezi), iar 8 sunt călugări, aparținând „Congregației Preoților Preasf. Inimi a lui Iisus” (1 italian, 1 german și 6 olandezi). Aceștia le sunt de bun ajutor 4 frați laici (1 finlandez și 3 olandezi).

Tot în slujba lui Hristos, a adevărului neîmpuținat și a deaproapelui își cheltuiesc viața 19 călugărițe cari conduc trei orfelinate, o școală elementară și una medie, cu 118 elevi și eleve. Pentru cele 2000 de catolici din Finlanda apar lunar două reviste: „*Uakon Savona*” (= Căminul Credinței) și „*Kellojen Kutsu*” (= Clopotele ne cheamă).

Un veac dela moartea lui Titu Maiorescu s'a împlinit în 15 Februarie c. Momentul acesta a fost, cu drept cuvânt, socotit ca prilej potrivit pentru ca, mai ales lumea intelectuală română, să se oprească o clipită și să aducă omagiile cuvenite memoriei bărbatului atât de binemeritat pentru limba, cultura și ideea națională română. Seria comemorărilor ce se vor face la toate așezămintele noastre de cultură a deschis-o Academia Română, în 16 Febr. c., cu o conferință ocazională a d. I. Petrovici, prof. universitar, ilustru filosof și fost elev al lui Titu Maiorescu.

Locale. Duminica viitoare, a Fiului răstăcit, va predica în catedrală p. *Grigore Friciu*, profesor de religie.

— Duminica trecută, după amiază, Școlul Fetelor Extrașcolare a aranjat o foarte drăguță șezătoare străjerească în sala de gimnastică dela „Institutul Recunoștinței”. Programul a avut puncte multe, dar au fost scurte, bine alese și iscusit predate.

— Tot atunci d. prof. univ. *Alexe Procopovici* a rostit, în sala de gimn. a Liceului de Băieți o foarte interesantă conferință tratând „Probleme de istoria și filosofia imbul.”

Pentru concentrații și familiile lor. Pilduitor de harnică reuniune „*Sf. Maria*” a Femellor Române unite din Cluj, înregistrează la dosarul binefacărilor sale unul în plus: ajutorarea concentrațiilor și a familiilor lor. A ceasta s'a făcut prin colecte și până acum, în forma aceasta, numita reuniune a putut da: pentru efecte militare (pieptare de lână, mănuși, etc.) 96000 lei, iar familiilor și copiilor celor concentrați le-a dat diferite ajutoare în valoare de 75000 lei. Ceeace înseamnă nu mai puțin de 171.000 lei. — Fapta aceasta a miiilor creștine e mai grăitoare ca orice cuvinte.

Răspunsul Țării. Până în ziua de 10 Februarie c. Emisiunea Bonurilor pentru Inzestrarea Armatei a înregistrat subscrieri ce cheazășiesc 10 miliarde 252 milioane 321 mil de lei. E cea mai mare sumă la care s'a ajuns vreodată la noi pe calea împrumutului intern. Și nu se va rămânea la atât. „Mai sunt — a declarat d. Mitiță Constantinescu, Ministrul Finanțelor — încă mulți alți cetățeni cari împlinedeați, până în prezent, de diverse împrumuturi, și-au exprimat dorința să-și îndeplinească de aci înainte datorința lor către Țară” — Și bine fac îndeplinindu-și-o cât mai grabnic și cât mai deplin.

Sub drapelul patriei. După cum aflăm dintr'o informație a agenției „*Rador*”, secretarul general al Acțiunii Catolice franceze, Msgr. Courbe, a făcut o mică dare de seamă asupra clericilor francezi înrolați. Din această dare de seamă reiese că sub steagurile Franței în războiu își fac datorința de ostași nu mai puțin de 17.000 (șeptesprezece mii) de preoți și călugări francezi. Și încă într'un fel care împlinesc respect tuturor.

Jubileu rar. Anul acesta, în Ianuarie, preotul *Don Silvestro Natale* din Fara S. Martino (Italia) a intrat în anul 100 al vieții sale, după ce până în 1935 activase în pastorație. Slujește zilnic, scrie fluent, e agil și de o inteligență ulmitor de vie. Zilele acestea, în Februarie c., își va prăznui împlinirea alor șaptezeci și cinci ani de preoție. Arhiepiscopul eparhial l-a felicitat călduros, în vederea acestui moment

înduloșetor. Sf. Părinte l-a trimis și El binecuvântarea sa apostolică.

† **Eugen Baiint**, parohul Cristolțului, f. protopop onorar, a așormit în Domnul în 2 Febr. c., în vârstă de 67 de ani, după o rechinică activitate pastorală de peste 39 de ani. — Odihnească în pace!

† **Horățiu T. Grama**, preotul nostru din Iciod (Arhidieceza) s'a stins din viață pe neașteptate Vineri, în 9 Febr. c., într'al 50-lea an al vieții și 23-lea al căsătoriei și preoției. — Facă-i Domnul parte cu cei aleși ai săi!

† **General Victor I. Fodoreanu**, în valid de războiu, a trecut la cele veșnice în Turda, Vineri, în 9 Febr. c., în anul 72 al vieții împărțit cu SS. Taine. — În vezi pomenirii lui!

Telefonul „Unirii”

Chităm, cu mulțumită, primirea următoarelor abonamente:

Câte 200 Lei pe anul 1940: Of. Paroh. Măgureș. — Of. Paroh. Cig. — L. Gherman, București. — V. Herman, Satu-Mare. — I. Man, Sibiu. — E. Săuciu, București. — D. Hancu, București. — Gh. Spănuș, Răvășel. — I. Sodor, Pricaz. — M. Dr. Debuș, Satu Mare. — Gr. Enaru, Tâmbășeni. — E. Pop, București.

Câte 200 Lei pe anul 1939: Of. Paroh. Bogaș, Montană. — Of. Paroh. Seini. — Of. Paroh. Satu-Mare. — Of. Paroh. Sighetul Sivanici. — Of. Paroh. Cătelul. — Cercul Catolic, Oradea. — I. Ciocerci, Ilva-Mare. — Aur Bidian, Ocna-Dej. *Mănăstirea Moisei* cu suma de lei 800 achitat abonamentul până la data de 1 Decembrie 1939.

Alte sume: Of. Paroh. Aschileu mic lei 400 pe 1938-1939. — Of. Paroh. Dersida lei 400 pe 1939-1940. — Of. Paroh. Stremț (Sălaj) lei 200 pe 1938. — Of. Paroh. Chereș lei 400 pe 1938-1939. — Of. Paroh. Petriș lei 400 pe 1938-1939. — Of. Paroh. Femeșiu lei 800 pe 1936-1939. — Of. Paroh. Groși (Satu-Mare) 400 lei pe 1938-1939. — Of. Paroh. Zeceani lei 700 dela 1 Iulie 1934—31 Dec. 1937. — Of. Paroh. Lunca (Năsăud) lei 700 dela 1 Iulie 1935—31 Dec. 1938. — Of. Paroh. Ciucei lei 800 pe 1937-1940. — Of. Paroh. Voivodeni (Cluj) lei 600 pe 1934-1936. — Of. Paroh. Cozla lei 600 pe 1936-1938. — Of. Paroh. Bara-Mare lei 400 pe 1936-1938. — Of. Paroh. Apahida lei 600 pe 1938-1940. — Of. Paroh. Bobota lei 1200 pe 1935-1938. — Of. Paroh. Stăna (S. Mare) lei 1200 pe 1934-1939. — Of. Paroh. Căpade lei 200 pe 1934. — Of. Paroh. Sar. sau lei 650 din 1 Oct. 1936-31 Dec. 1939. — Of. Paroh. Dej-Codru lei 500 din 1 Iulie 1936-31 Dec. 1938. — Of. Paroh. Petriș lei 250 din 1 Aprilie 1939-31 Dec. 1940. — V. Terș, Carei, lei 200 pe 1939. — E. Patachi Dej lei 500 din Ianuarie 1935-30 Iunie 1937. — Al. Brieban, Baia-Mare lei 1000 pe 1936-1940. — I. Pereni, Cehal lei 400 pe 1939-1940. — L. Opriș, Aiba-Iulia lei 400 pe 1938-1940. — A. Maior, Cluj lei 1000 pe 1935-1939. — Oct. Pop, Cluj lei 200 pe 1938. — Dr. E. Pop, Beius lei 400 pe 1939-1940. — V. Moș, Culcea lei 400 pe 1938-1939. — Șt. Medveșan, Pitești lei 300 din 1 Ian. 1940-30 Iulie 1941. — R. Rusu, Roman lei 250 din 1 Oct. 1939-31 Dec. 1940. — Al. Sabău, Gheorgheni lei 300 din 1 Iulie 1938-31 Dec. 1939.

FRIDERIC HÖNIG

ARAD, STRADA BARIȚIU 10—21

Ceamal veche și mai mare turnătorie de clopote din România.

Fondată în anul 1840

La comandă fabrică clopote de orice mărime, din cel mai curat bronz pentru clopote, pe lângă garanță mare și su prefixare precisă a tonurilor. Invenție proprie licențiate.

Rechizite și scune de fer pentru clopote. Motoare electrice pentru clopotit. — Telefon 376

